

มาตรการบังคับใช้โทษทางอาญาตามคำพิพากษา : ศึกษากรณีพักการลงโทษ

Execution of Criminal Sentence imposed by Judgment : A Case Study of parole.

ณัฐกานต์ มุลสีบ¹
Nattakan Moonsueb¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ศึกษาการปล่อยผู้ต้องขังก่อนครบกำหนดโทษโดยพักการลงโทษ อันมีปัญหาเนื่องมาจากการใช้นโยบายลงโทษจำคุกแก่ผู้กระทำความผิดของรัฐ เมื่อผู้กระทำความผิดอาญาถูกศาลพิพากษาลงโทษจำคุกจะถูกส่งตัวไปคุมขังที่เรือนจำเพื่อเป็นการลงโทษและใช้เวลาระหว่างต้องโทษจำคุกในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดให้กลับตนเป็นคนดีกลับคืนสู่สังคม ส่งผลให้เกิดปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ กรมราชทัณฑ์จึงแก้ปัญหาโดยนำบทบัญญัติว่าด้วยการพักการลงโทษมาใช้ นักโทษรายใดที่มีความประพฤติดีจะได้รับการพิจารณาปล่อยตัวออกจากเรือนจำก่อนครบกำหนดโทษโดยพักการลงโทษเพื่อเป็นการโน้มน้าวให้ผู้ต้องขังประพฤติตนดีอยู่ในระเบียบวินัยของเรือนจำและเพื่อลดปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ ส่งผลให้ผู้ต้องขังไม่ต้องถูกจำคุกจนครบกำหนดโทษตามคำพิพากษาของศาล แต่เนื่องจากว่ากฎหมายเกี่ยวกับการพักการลงโทษของประเทศไทยเป็นกฎหมายที่เปิดโอกาสให้ฝ่ายบริหารตรากฎหมายลำดับรองขึ้นเพื่อการบริหารงานราชทัณฑ์ มีลักษณะกระจัดกระจายไม่เป็นระบบ ทำให้ยากแก่การศึกษาและทำความเข้าใจ

จากการศึกษาข้อมูลทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายในต่างประเทศเกี่ยวกับการปล่อยนักโทษก่อนครบกำหนดโทษโดยการพักการลงโทษ เช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศญี่ปุ่นพบว่ามีกรณีบัญญัติกฎหมายพักการลงโทษไว้อย่างชัดเจนและเป็นระบบ มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายอยู่เสมอเพื่อความเหมาะสมตามยุคสมัย ส่งผลให้กฎหมายการพักการลงโทษของสหรัฐอเมริกาและประเทศญี่ปุ่นมีความก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้กระทำความผิดปรับปรุงพฤติกรรมที่ไม่ดี ถูกปล่อยตัวกลับสู่สังคมและสามารถใช้ชีวิตประจำวันในสังคมได้ตามปกติ ไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก ไม่เป็นอันตรายต่อสังคม โดยได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานในกระบวนการทุกฝ่าย นอกจากนี้ยังเปิดให้ชุมชนและสังคม

¹ นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรม มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

¹ Master of Laws, Department of Criminal Law and Justice, Mae Fah Luang University.

^{*} Corresponding : E-mail : newcivic1@hotmail.com

เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มีส่วนร่วมในการดูแลผู้กระทำความผิด และป้องกันสังคมให้ปลอดภัยได้ อันเป็นผลดีต่อตัวผู้กระทำความผิดและสังคม

ดังนั้นการนำมาตรการปล่อยผู้ต้องขังก่อนครบกำหนดโทษโดยพักการลงโทษมาใช้ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมในประเทศไทย จึงควรศึกษากฎหมายการพักการลงโทษในกฎหมายต่างประเทศเพื่อเป็นแบบอย่างในการนำมาพัฒนาปรับใช้ในประเทศไทย โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและไม่ยุ่งยากซับซ้อนซึ่งมาตรการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้กระทำความผิดได้รับการแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมเสียและกลับตนเป็นพลเมืองดีไม่กระทำความผิดซ้ำ และดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข ชุมชนก็จะได้ปลอดภัยจากอาชญากรรม อีกทั้งเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนและครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยดูแลแก้ไขปรับปรุงผู้กระทำความผิด เป็นการลดปัญหาอาชญากรรมในสังคมไทยลงอย่างได้ผล

นอกจากนี้ผู้ศึกษาได้เสนอแนะให้มีการตราพระราชบัญญัติกฎหมายพักการลงโทษอย่างเป็นระบบเหมือนในประเทศญี่ปุ่นและควรมีการจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ขึ้นมาเพื่อรับผิดชอบควบคุมดูแลผู้ต้องขังในระหว่างการพักการลงโทษภายใต้เงื่อนไขการคุมประพฤตินี้ด้วย

คำสำคัญ : มาตรการ, คำพิพากษา, พักการลงโทษ

Abstract

This thesis studies the release of convicts before the end of the sentence through the process of parole. The problem originated from the state policy of using long term imprisonment as a means to rehabilitate the offenders. Problems arise when the prisons are overcrowded and the correction department resorted to the earlier release of the convict through parole. Prisoners with good behavior will be eligible for parole and will be released from prison before the completion of the sentence. Parole is used in order to convince the prisoners to behave well, to enforce prisoners' discipline and to reduce prison overflow. As a result, prisoners usually never serve the full sentence as imposed by the sentencing court. However, the laws relating to parole of Thailand lacks systematic process and it was originally enacted purely for the management of correctional institutions. Rules and regulations are scattering which has made the practical way be complicated and creating confusion for the people conceded.

Comparison with the facts and law in a foreign country on prisoner release before the end of the sentence by parole, such as in the United States and Japan this thesis finds that parole legislations are very clear and systematic. In those countries laws pertaining to parole are constantly revised so that the system is kept to date with current progress. Parole laws of the United States and Japan have helped improved offenders behavior. Assist those released back into society to live a normal life in society by obtaining the cooperation of all parties and opens to the community and society to participate in the criminal justice system.

Therefore, in order to create a real impact on the use of parole in Thailand, comparative study of the law of parole in a foreign countries is necessary to devise a model for the application in developing suitable parole system in Thailand. It should be noted that all measures are intended to make the offender improve their habits and to modify behavior, becoming good citizen, and to live in society with happiness. Communities will be safe from crime. The measures also encourage communities and families to get involved in helping to improve and take care of the offender. Reduce crime in the Thai society as a result.

In addition, the author suggested that systematic and elaborate law on parole system be enacted follow the Japanese model and office responsible for the supervision of inmates during parole until the time of its expiration must be assigned.

Keywords : Execution, Sentence, Parole

ความสำคัญของปัญหา

ด้วยปัญหาภาวะเศรษฐกิจตกต่ำของประเทศในปัจจุบัน ทำให้มีการแข่งขันกันสูง ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศประสบปัญหาความยากจน ปัญหาสังคม ปัญหาจากยาเสพติด ที่แพร่ระบาดเข้ามาในประเทศไทย เป็นต้น ส่งผลให้คนกระทำความผิดกฎหมายในรูปแบบต่างๆ เพิ่มมากขึ้น จำนวนผู้กระทำความผิดที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องจับกุมผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีเพื่อนำตัวเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ทำให้ปริมาณผู้ต้องขังในเรือนจำเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ผู้ต้องขังที่ถูกส่งตัวเข้าสู่เรือนจำ ซึ่งถือเป็นกระบวนการสุดท้ายของกระบวนการยุติธรรม ภายใต้การดูแลของกรมราชทัณฑ์ สังกัดกระทรวงยุติธรรม มีหน้าที่ควบคุมดูแลผู้ต้องขังมิให้หลบหนีและในขณะที่เดียวกันก็มีหน้าที่แก้ไขบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำความผิดให้กลับตัวเป็นคนดีเพื่อกลับสู่สังคมต่อไป ไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก การดูแลผู้ต้องขังเหล่านี้ขึ้นอยู่กับกฎหมายการบังคับโทษซึ่งบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 และกฎกระทรวงซึ่งออกมาโดยอาศัยอำนาจแห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว¹

ปริมาณผู้ต้องขังที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีทั้งผู้ต้องขังรอการสอบสวน ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี ทั้งสองประเภท รวมกับนักโทษเด็ดขาดที่ถูกศาลตัดสินลงโทษจำคุกอีก ทำให้ปริมาณผู้ต้องขังในเรือนจำมีมากเกินไปที่ทางเรือนจำรองรับได้ ส่งผลให้เกิดปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำอีกทั้งยังเป็นปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนของผู้ต้องขัง ทางกรมราชทัณฑ์จึงต้องแก้ปัญหาโดยการนำมาตรการฟื้นฟูผู้ต้องขังตามบทบัญญัติของกฎหมายบังคับโทษอันได้แก่ การลดวันต้องโทษจำคุก การพักโทษและการอภัยโทษ โดยมีเป้าหมายเพื่อช่วยให้ผู้ต้องขังสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้โดยง่าย ภายใต้การช่วยเหลือแนะนำในระหว่างที่อยู่ในช่วงเวลาของการเปลี่ยนแปลง และเพื่อเป็นการแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมที่ไม่ดีของผู้ต้องขังก่อนปล่อยตัวกลับสู่สังคม เนื่องจากผู้ต้องขังที่ถูกจองจำอยู่นานๆ เมื่อได้รับการปลดปล่อยมักจะปรับตัวเข้ากับสังคมได้ไม่ดีเท่าที่ควร จึงพบว่ามักมีการกระทำความผิดซ้ำอีก ดังนั้นการพักการลงโทษภายใต้เงื่อนไขการคุมประพฤติเป็นเสมือนสะพานเชื่อมช่องว่าง ระหว่างวิถีชีวิตที่ถูกควบคุมอย่างเข้มงวดภายในเรือนจำกับชีวิตอิสระในชุมชน การพัก

¹ คณิต ฒ นคร. กฎหมายอาญาภาคทั่วไป. สำนักพิมพ์วิญญูชน. พ.ศ. 2543. หน้า 30.

การลงโทษจะช่วยให้บุคคลเหล่านี้ปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดีและอาจจะไม่กระทำผิดอีกหรือกระทำผิดน้อยลง โดยส่งเสริมให้นักโทษประพฤติตนเป็นคนดี ทำประโยชน์ให้แก่สังคมนักโทษที่ประพฤติดี จะได้รับการปล่อยตัวก่อนครบกำหนดโทษ ไม่ต้องถูกจำคุกตามที่ศาลมีคำพิพากษากำหนดโทษไว้ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ยาวนานแทนการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน อีกทั้งช่วยผ่อนคลายความแออัดขัดเยียดในเรือนจำ ซึ่งมีปัญหาหนักโทษล้นเรือนจำอยู่ในขณะนี้ และยังช่วยป้องกันสังคมเนื่องจากการพักการลงโทษเป็นวิธีการที่มีการติดตามดูแล สอดส่อง ควบคุมพฤติกรรมของนักโทษในช่วงเวลาที่ออกไปสู่สังคม จะมีพนักงานพักการลงโทษตามดูแลอย่างใกล้ชิด ผู้ต้องขังจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไข หากฝ่าฝืนเงื่อนไขควบคุมความประพฤติ จะถูกนำกลับเข้าจำคุกอีก นักโทษที่ได้รับประโยชน์จากการลดวันต้องโทษจำคุก และอภัยโทษในแต่ละปี มีจำนวนมาก แต่นักโทษที่ได้รับการปล่อยตัวพักการลงโทษจำคุกมีน้อยมาก ซึ่งดูจากข้อมูลสถิติผู้ต้องขัง แสดงให้เห็นว่า มีจำนวนผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวแบบมีเงื่อนไขและไม่มีเงื่อนไข สํารวจ ณ วันที่ 30 เมษายน 2552 ดังนี้

ประเภทปล่อยตัวลดวันต้องโทษ	ชาย 1,020 คน	หญิง 190 คน	รวม 1,210 คน	ร้อยละ 68.05
ประเภทพักการลงโทษ	ชาย 415 คน	หญิง 152 คน	รวม 567 คน	ร้อยละ 31.89
ประเภทอภัยโทษปล่อยตัว	ชาย 1 คน			ร้อยละ 0.06

จากข้อมูลสถิตินักโทษที่ได้รับการปล่อยตัวดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่า กรมราชทัณฑ์ใช้มาตรการปล่อยตัวก่อนครบกำหนดโทษตามคำพิพากษา ซึ่งเป็นมาตรการที่เปิดโอกาสให้ผู้ต้องโทษที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมภายนอกได้มีโอกาสพ้นโทษก่อนครบกำหนด แต่จะเห็นได้ว่ามาตรการปล่อยตัวก่อนครบกำหนดโทษโดยการพักการลงโทษภายใต้เงื่อนไขการคุมประพฤติยังไม่บรรลุผลตามวัตถุประสงค์เท่าที่ควร ซึ่งในต่างประเทศนั้นมีการใช้การพักการลงโทษภายใต้เงื่อนไขการคุมประพฤติเป็นมาตรการปล่อยตัวนักโทษก่อนครบกำหนดโทษอย่างแพร่หลายและได้ผลในการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่ดีของนักโทษ สามารถกลับเข้าสู่สังคมและไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก ดังนั้นนักโทษที่ได้รับการปล่อยตัวก่อนครบกำหนดโทษในประเทศไทยมีทั้งนักโทษที่กระทำความผิดโดยพลั้งพลาดและนักโทษที่กระทำความผิดติดสันดานเป็นอาชญากรอาชีพที่ถูกปล่อยตัวออกมาก่อนครบกำหนดโทษตามคำพิพากษาศาล นักโทษเหล่านี้จึงต้องผ่านกระบวนการฟื้นฟูที่ดีก่อนถูกปล่อยตัวออกมาช่วยให้นักโทษสามารถกลับสู่สังคมและดำเนินชีวิตอยู่ได้ไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก เพราะถ้าหากนักโทษที่เป็นอาชญากรอาชีพถูกปล่อยตัวออกมาเร็วเกินไป โดยยังไม่สามารถฟื้นฟูพฤติกรรมไม่ดีขึ้นได้ ทำให้มีโอกาสกลับไปสร้างความเดือดร้อนวุ่นวายในสังคมอีก เกิดผลกระทบต่อกฎหมายและสังคมตามมา

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงต้องการศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้าง ที่มีผลต่อการลดการบังคับโทษจำคุกตามคำพิพากษาและมีแนวทางในการบังคับการลดโทษได้อย่างเหมาะสมหรือไม่ จึงทำการศึกษาในหัวข้อเรื่อง มาตรการบังคับใช้โทษทางอาญาตามคำพิพากษา : ศึกษากรณีการพักการลงโทษ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงระบบกฎหมายในกรณีพักการลงโทษของต่างประเทศและของไทย
2. เพื่อหาแนวทางการลดการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการพักการลงโทษที่เหมาะสมของสังคมไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาข้อมูลต่างๆ จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) เช่น กฎหมายหนังสือ ตำราเรียน ความเห็นของนักกฎหมาย บทความ เอกสารในการปฏิบัติงาน รวมทั้งการรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย โดยนำเสนอในรูปแบบวิจัยเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่ากฎหมายพักการลงโทษที่สำคัญของประเทศไทย ได้แก่

1. กฎหมายพักการลงโทษ

1.1 เรื่องการพักการลงโทษ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พ.ร.บ.ราชทัณฑ์ 2479 ม. 32(5), กฎกระทรวงมหาดไทย ข้อ 91 - 98, กฎกระทรวงมหาดไทย ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2505 ข้อ 46, ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ลว. 20 ม.ค. 2496

1.2 การปล่อยตัวพ้นโทษและการปล่อยโดยมีเงื่อนไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พ.ร.บ. 2479 ม. 41, 42, 43, กฎกระทรวงมหาดไทย ข้อ 132

จากการศึกษาพบว่า กฎหมายพักการลงโทษในประเทศไทยยังขาดความเข้มแข็ง เนื่องจากขาดบทบัญญัติที่บังคับให้ใช้กฎหมายพักการลงโทษเป็นมาตรการแรกในการปล่อยผู้ต้องขังก่อนครบกำหนดโทษ ทำให้เกิดช่องว่างให้ทางราชทัณฑ์เลือกใช้มาตรการลดวันต้องโทษและอภัยโทษก่อน อีกทั้งไม่พบว่ามีบทบัญญัติหลักที่กำหนดกฎเกณฑ์ของการพักการลงโทษไว้ในบทบัญญัติหลัก อันได้แก่ ประมวลกฎหมายอาญาหรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทย แต่พบว่ามีอยู่ในกฎหมายปลีกย่อยที่กำหนดกฎเกณฑ์ของการพักการลงโทษไว้ ได้แก่ กฎกระทรวงมหาดไทย ระเบียบกระทรวงมหาดไทย และพ.ร.บ.ราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 ซึ่งเป็นกฎหมายด้านบริหาร ส่วนใหญ่เป็นการกำหนดวิธีการทางปฏิบัติ ซึ่งมีรายละเอียดและมีขั้นตอนที่มากเกินไปจนเกิดความจำเป็นทำให้เกิดอุปสรรคในการดำเนินการพักการลงโทษ

2. กฎหมายเกี่ยวกับระยะเวลาพักการลงโทษ

พ.ร.บ.ราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 มาตรา 32(5) กำหนดให้ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขพักการลงโทษไม่น้อยกว่า 1 ปี แต่ไม่เกินกว่าโทษที่เหลืออยู่ ทำให้นักโทษที่มีโทษต่ำกว่า 1 ปี ไม่ได้รับพักการลงโทษเกิดผลเสียต่อนักโทษ ดังนั้น ในการกำหนดเงื่อนไขพักการลงโทษควรมีการขยายระยะเวลาในการพักการลงโทษให้มากขึ้น

3. กฎหมายเกี่ยวกับเงื่อนไขพักการลงโทษ

เงื่อนไขทั่วไป กฎหมายของประเทศไทยมีรายละเอียดที่ก่อให้เกิดความยุ่งยากแก่ผู้ได้รับพักการลงโทษ ในเรื่องเงื่อนไขให้รายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจ เดือนละ 1 ครั้ง ซึ่งผู้ได้รับพักการลงโทษมักกลับไปสู่ชุมชนบท ทำให้การมารายงานตัวเกิดความยุ่งยาก และหากไม่มารายงานตัวก็จะถูกเพิกถอนพักการลงโทษ

เงื่อนไขพิเศษ มีหลักการให้กำหนดโดยพิจารณาถึงความเหมาะสมเป็นรายบุคคล สำหรับประเทศไทยให้เป็นอำนาจของอธิบดีกรมราชทัณฑ์ในการกำหนดเงื่อนไข ปัจจุบันพบว่าถูกกำหนดไว้ในหนังสือพักการลงโทษ 8 ข้อ แต่เนื่องจากกฎหมายไทยกำหนดให้อธิบดีเป็นผู้กำหนดเงื่อนไขที่ไม่ได้ใกล้ชิดกับนักโทษและทราบข้อมูลจากการเสนอขอของคณะกรรมการพักการลงโทษเท่านั้น การกำหนดเงื่อนไขพิเศษจึงไม่เหมาะสมกับบุคคลนั้น

4. กฎหมายเกี่ยวกับหลักการให้พักการลงโทษ

หลักการสำคัญของการพักการลงโทษในประเทศไทยมีบัญญัติไว้ใน พ.ร.บ.ราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 มาตรา 32 (5) ดังกล่าวมาแล้ว พบว่า กฎหมายบัญญัติให้การพักการลงโทษเป็นการให้ประโยชน์แก่นักโทษเป็นการให้ดุลยพินิจแก่เจ้าหน้าที่ทำหน้าที่พิจารณาพักการลงโทษให้นักโทษคนใดก็ได้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วน นักโทษไม่มีสิทธิเสนอขอพักการลงโทษได้เอง มีข้อวิจารณ์ว่าอาจเกิดการเลือกปฏิบัติกับนักโทษได้ กระทบต่อสิทธิมนุษยชนของนักโทษที่พึงได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันตามกฎหมาย

5. ระบบพักการลงโทษ

จากการศึกษาพบว่ากฎหมายพักการลงโทษมี 2 ระบบ คือ

1. ระบบที่จำกัดความผิดที่ได้รับพักการลงโทษและใช้ระดับความรุนแรงในการกระทำความผิดในการกำหนดการพักการลงโทษ เช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีการจำกัดความผิดบางประเภทที่มีความร้ายแรง เช่น ความผิดฐานกบฏ ไม่มีสิทธิได้รับพักการลงโทษ และมีกฎหมายกำหนดไว้ชัดเจนว่าผู้กระทำความผิดร้ายแรงระดับใดที่มีสิทธิได้รับพักการลงโทษ ซึ่งพบได้ในคำพิพากษาของศาลเมื่อมีการตัดสินลงโทษจำคุกไว้ระยะเวลาหนึ่ง จะมีการกำหนดระยะเวลาพักการลงโทษไว้ด้วยเพื่อให้ผู้กระทำความผิดสามารถฟื้นฟูพฤติกรรมที่ไม่ดี และปรับปรุงตัวเป็นคนดีกลับสู่สังคมได้

2. ระบบที่ไม่จำกัดความผิดที่ได้รับพักการลงโทษและใช้อัตราโทษในการกำหนดการพักการลงโทษ เช่น ในประเทศญี่ปุ่นและประเทศไทย ไม่มีการกำหนดความผิดที่ไม่ได้รับพักการลงโทษไว้ในกฎหมายอย่างชัดเจน ฉะนั้นหมายความว่า นักโทษที่กระทำความผิดทุกประเภทสามารถได้รับประโยชน์จากการพักการลงโทษ

สำหรับประเทศไทยไม่มีกฎหมายแม่บทหรือกฎหมายพิเศษบัญญัติไว้ว่าความผิดใดสมควรได้รับพักการลงโทษ แต่มีเพียงมติที่ประชุมคณะกรรมการพักการลงโทษ เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2544 เป็นแนวปฏิบัติของคณะกรรมการพิจารณาพักการลงโทษที่กำหนดไว้ว่าความผิดใดไม่สมควรได้รับพักการลงโทษ ซึ่งเป็นนโยบายของกรมราชทัณฑ์ได้ออกระเบียบเพื่อบริหารงานบังคับโทษ ดังนั้นหากนำเอาแนวปฏิบัติดังกล่าวมาบัญญัติให้เป็นกฎหมายแม่บทเพื่อนำมาบังคับใช้ในประเทศไทย จะทำให้เกิดความชัดเจนและเกิดความเท่าเทียมกันในการได้รับประโยชน์จากการพักการลงโทษ

จากการศึกษากฎหมายพักการลงโทษในประเทศไทยพบว่า สาเหตุของอุปสรรคและปัญหาสำคัญในการพิจารณาปล่อยผู้ต้องขังก่อนครบกำหนดโทษคือ กฎหมาย

สรุป อภิปรายผล

จากการศึกษาทำให้ได้ทราบว่า การลงโทษผู้กระทำความผิดนั้นมีวิวัฒนาการมายาวนาน ตามสภาพของสังคมนั้นๆ โทษจำคุกถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายและเป็นวิธีการที่เคยใช้อย่างได้ผล ในทางทฤษฎียอมรับกันว่า การจำคุกจะต้องมีการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดร่วมอยู่ด้วย ขณะเดียวกันก็มีแนวคิดที่จะปล่อยนักโทษที่จำคุกมาก่อนครบกำหนดโทษ เพราะในระยะหลังโทษจำคุกเกิดความไม่แน่นอนและเกิดความเสื่อมเสีย ในระบบการยุติธรรมปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่าในคุกมีแต่ความชั่วร้าย การลงโทษจำคุกผู้กระทำความผิดเพื่อลงโทษ แต่ขณะเดียวกันทำให้เกิดการเรียนรู้พฤติกรรมที่ไม่ดีจากในคุก ทำให้ผู้ที่เคยต้องโทษจำคุกออกไปทำความผิดที่รุนแรงและเลวร้ายกว่าเดิม ซึ่งไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใดๆ ในการลงโทษจำคุก อีกทั้งยังเป็นการลงโทษที่ไร้มนุษยธรรม เพราะเกิดความทุกข์ทรมานอย่างยิ่งแก่ผู้ถูกลงโทษ

การใช้โทษจำคุกอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน ทำให้เกิดปัญหาผู้ต้องขังมีจำนวนมากเกินกว่าที่เรือนจำจะรองรับได้ เกิดความแออัดในเรือนจำ ส่งผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชนตามกฎหมายของผู้ต้องขังเป็นอย่างมาก ทางฝ่ายราชทัณฑ์ใช้มาตรการปล่อยผู้ต้องขังก่อนครบกำหนดโทษ โดยการลดวันต้องโทษจำคุก การพักการลงโทษและการอภัยโทษเพื่อช่วยบรรเทาปัญหาดังกล่าวข้างต้น ซึ่งโดยหลักการของการพักการลงโทษแล้ว ถือว่าเป็นหลักการที่ดี เพราะมีการใช้มาอย่างต่อเนื่องยาวนานในหลายประเทศ สำหรับประเทศไทยนั้นได้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการพักการลงโทษมาใช้นับแต่ปี พ.ศ. 2479 จนถึงปัจจุบัน หากแต่ยังไม่ได้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบัน ผู้ศึกษาพบว่าการพักการลงโทษปัจจุบันมีปัญหาในทางปฏิบัติ เนื่องจากกฎหมายที่ใช้มาเป็นเวลานานมีหลายขั้นตอนมีความซับซ้อนและสับสน ได้มีการกำหนดกฎกระทรวง ระเบียบและคำสั่งต่างๆ ใช้เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ ซึ่งกลับมีรายละเอียดและขั้นตอนที่ยุ่งยาก และขาดการสนับสนุนในทางทฤษฎี

เมื่อพิจารณารูปแบบของการบัญญัติกฎหมายแล้ว จะเห็นได้ว่ายังขาดความเป็นระบบ เพราะมีลักษณะกระจัดกระจายไม่เป็นเนื้อเดียวกัน แต่อยู่ในพระราชบัญญัติ กฎกระทรวงมหาดไทย ระเบียบกระทรวงมหาดไทย คำสั่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย คำสั่งอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ระเบียบกรมราชทัณฑ์แสดงให้เห็นว่า กฎหมายว่าด้วยการปล่อยผู้ต้องขังก่อนครบกำหนดโทษโดยลดวันต้องโทษหรือพักการลงโทษยังขาดความเป็นเอกภาพ ยังไม่อาจนำไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่แท้จริงได้ ในบทสรุปเสนอแนะนี้จึงเป็นส่วนที่สรุปผลจากการศึกษาต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบหรือแนวทางในการหาคำตอบต่อไป จึงได้นำเสนอปัญหากฎหมาย เป็นลำดับดังนี้

ระบบกฎหมายพักการลงโทษของประเทศไทยมีความบกพร่องในสาระสำคัญ 3 เรื่อง คือ

1. ขาดหลักการของกฎหมายพักการลงโทษในกฎหมายแม่บทหรือกฎหมายหลักของกฎหมายอาญา ได้แก่ ประมวลกฎหมายอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งบัญญัติหลักการสำคัญของกฎหมายอาญาไว้ เพื่อให้การนำไปใช้โดยการตราพระราชบัญญัติซึ่งกำหนดรายละเอียดต่างๆ ในการดำเนินงานไว้อย่างครบถ้วน ชัดเจน เพื่อให้มีการนำไปใช้อย่างเป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งประเทศไทยยังขาดระบบกฎหมายที่ชัดเจนเกี่ยวกับงานพักการลงโทษ ทำให้เกิดความยุ่งยากในการนำไปใช้ของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ยากแก่การเข้าใจของผู้ที่ต้องการศึกษากฎหมายพักการลงโทษหรือแม้แต่ตัวนักโทษเอง

2. ขาดหลักเกณฑ์ของการดำเนินงานพักการลงโทษ

พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 ไม่ได้บัญญัติเนื้อหาของกฎหมายเกี่ยวกับงานพักการลงโทษในประเทศไทยไว้ทั้งหมด แม้ในชั้นปฏิบัติการได้มีการรวบรวมเอากระบวนการในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังไว้อย่างเป็นระบบ อยู่ในคู่มือเจ้าพนักงานเรือนจำในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง ซึ่งเป็นการรวบรวมเอากฎหมาย

ที่ฝ่ายบังคับใช้กฎหมายกำหนดออกมาเพื่อประโยชน์ในการบริหารงานราชทัณฑ์ อันได้แก่ กฎกระทรวงมหาดไทย ระเบียบกระทรวงมหาดไทย คำสั่งของอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ข้อบังคับและระเบียบการราชทัณฑ์ ดังนั้น เพื่อให้เกิดการใช้กฎหมายอย่างเป็นระบบ ควรมีการนำเอากฎหมาย คำสั่ง ข้อบังคับและระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวกับการพักการลงโทษที่บังคับใช้ ซึ่งมีอยู่อย่างกระจัดกระจายไม่เป็นระบบมารวบรวมแล้วจัดให้เป็นหมวดหมู่ บัญญัติไว้เป็นกฎหมายว่าด้วยการพักการลงโทษและคุมประพฤติโดยเฉพาะ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาและการใช้กฎหมายอย่างเป็นระบบ และสามารถพัฒนาการพักการลงโทษให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

3. ขาดสภาพบังคับที่เด็ดขาด

พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 มาตรา 32 (5),(6) มีบทบัญญัติที่ให้ประโยชน์แก่นักโทษที่มีความประพฤติดี มีความก้าวหน้าในการเรียนรู้อยู่ในระเบียบวินัย ได้แก่ การลดวันต้องโทษและพักการลงโทษ แต่ไม่มีการบังคับให้ใช้การพักการลงโทษเป็นอันดับแรก ทำให้เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์เลือกใช้การลดวันต้องโทษในการให้ประโยชน์แก่นักโทษเป็นส่วนมาก ดังนั้นเพื่อให้มีการใช้การพักการลงโทษเป็นหลัก และเพื่อให้การลงโทษผู้กระทำความผิดเกิดประสิทธิผล ควรมีการแก้ไขบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 มาตรา 32 ให้มีสภาพบังคับเด็ดขาดให้ใช้การพักการลงโทษก่อนใช้มาตรการอื่น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะแนวทางด้านกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาลดอุปสรรคของงานพักการลงโทษ ดังต่อไปนี้

1. กฎหมายแม่บทอันได้แก่ ประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมายพระราชบัญญัติพักการลงโทษ

จากการศึกษาพบว่า ประเทศไทยยังขาดกฎหมายเกี่ยวกับงานพักการลงโทษในส่วนสำคัญ 3 ส่วน ได้แก่ ขาดหลักการสำคัญของงานพักการลงโทษในประมวลกฎหมายอาญาซึ่งเป็นกฎหมายแม่บท ขาดหลักเกณฑ์ในการดำเนินงานพักการลงโทษที่เป็นรายละเอียดทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานพักการลงโทษ และขาดสภาพบังคับที่เด็ดขาด ซึ่งควรมีการแก้ไขกฎหมายพักการลงโทษ ดังนี้

1.1 บัญญัติหลักการพักการลงโทษในประมวลกฎหมายอาญา

ในประมวลกฎหมายอาญาซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทของกฎหมายอาญา ควรมีการบัญญัติหลักการพักการลงโทษไว้ให้ชัดเจนเพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาว่านักโทษคนใดที่สมควรได้รับประโยชน์โดยพักการลงโทษ กฎหมายให้อำนาจการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ในการพิจารณาพักการลงโทษให้แก่ักโทษที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดให้ได้รับประโยชน์โดยพักการลงโทษ การใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ดังกล่าว กฎหมายไม่ได้กำหนดขอบเขตจำกัดว่าใช้ได้แค่ไหน เพียงใด การใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์โดยไม่มีขอบเขตจำกัดย่อมไม่อาจหลีกเลี่ยงการพิจารณาโดยมีอคติหรือปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมได้ ดังนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องบัญญัติหลักการสำคัญของการพักการลงโทษไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มีการกำหนดเงื่อนไขในการพิจารณาพักการลงโทษไว้อย่างชัดเจน ในประเด็นสำคัญ 2 ประเด็น ได้แก่

1.1.1 ให้มีใจความสำคัญที่กำหนดให้บุคคลที่ถูกลงโทษจำคุก ที่แสดงให้เห็นถึงการปรับปรุงพฤติกรรมของตนให้ดีขึ้นอย่างแท้จริง อาจได้รับพักการลงโทษโดยการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ภายหลังจากได้รับโทษมาแล้วระยะเวลาหนึ่งตามคำพิพากษาของศาล

1.1.2 ควรบัญญัติกฎหมายให้ชัดเจนด้วยว่าการกระทำความผิดลักษณะใดที่ทำให้พักการลงโทษได้ และการกระทำความผิดลักษณะใดห้ามไม่ให้ได้รับพักการลงโทษ จากการศึกษาพบว่า หลักเกณฑ์การพิจารณาพักการลงโทษในการประชุมของคณะกรรมการพักการลงโทษ เกี่ยวกับลักษณะความผิดที่ไม่สมควรได้รับพักการลงโทษเป็นหลักเกณฑ์ที่ดี สามารถแก้ปัญหาการใช้ดุลยพินิจโดยมีอคติหรือไม่เป็นธรรมแก่นักโทษได้

โดยนำเอาหลักการสำคัญ 2 ประเด็นดังกล่าวไปบัญญัติไว้ในกฎหมายแม่บทคือประมวลกฎหมายอาญา ภาค 1 บทบัญญัติทั่วไป ลักษณะ 1 บทบัญญัติที่ใช้แก่ความผิดทั่วไป หมวด 3 โทษและวิธีการเพื่อความปลอดภัย ส่วนที่ 1 โทษ มาตรา 22 เดิม เพิ่มเป็น 22 ทวิ โดยกำหนดให้นักโทษที่มีความประพฤติดี ปรับปรุงตัวให้ดีขึ้นได้ อาจได้รับประโยชน์จากการพักการลงโทษภายหลังที่ถูกจำคุกตามคำพิพากษาโทษขั้นต่ำที่ศาลกำหนดไว้ เว้นแต่เป็นลักษณะความผิดที่ไม่สมควรได้รับพักการลงโทษแล้ว เพื่อเป็นการสร้างกฎเกณฑ์การใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ในการพิจารณาพักการลงโทษให้นักโทษได้ชัดเจน ทำให้การพิจารณาพักการลงโทษเป็นไปอย่างเสมอภาค เท่าเทียมกันและเพื่อให้กฎหมายมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นควรเพิ่มลักษณะความผิดที่ไม่สมควรได้รับพักการลงโทษเข้าไปอีก เช่น ความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ อาชญากรรมข้ามชาติ ก่อการร้าย หรือศึกษาจากกฎหมายต่างประเทศ เพื่อให้ครอบคลุมต่อการกระทำความผิดที่มีความรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้นในปัจจุบัน อาจนำเอากฎหมายพักการลงโทษของประเทศญี่ปุ่นมาเป็นแบบอย่างในการบัญญัติกฎหมายพักการลงโทษในประเทศไทย

1.2 ตราพระราชบัญญัติพักการลงโทษ

กฎหมายพักการลงโทษที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันเป็นกฎหมายที่ฝ่ายบริหารกำหนดออกมาเพื่อใช้ในการบริหารงานราชทัณฑ์ ฝ่ายบริหารได้มีการออกกฎกระทรวง ระเบียบกระทรวง คำสั่งของอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ข้อบังคับและระเบียบการราชทัณฑ์ต่างๆ ออกมาตามนโยบายของผู้บริหารแต่ละยุคสมัย ทำให้กฎหมายที่บังคับใช้มีลักษณะอยู่อย่างกระจัดกระจายไม่เป็นระบบ เกิดความยุ่งยากซับซ้อนในการปฏิบัติตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ ดังนั้น เพื่อให้เกิดการใช้กฎหมายอย่างเป็นระบบควรมีการนำเอากฎหมายคำสั่ง ข้อบังคับและระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวกับการพักการลงโทษ มารวบรวมให้เป็นหมวดหมู่ บัญญัติไว้เป็นพระราชบัญญัติพักการลงโทษและคุมประพฤติเป็นการเฉพาะ กำหนดรายละเอียดทั้งหมดของการดำเนินงานพักการลงโทษ อันได้แก่ หลักเกณฑ์ในการพิจารณาพักการลงโทษให้นักโทษ คุณสมบัติของนักโทษที่จะได้รับพักการลงโทษ วิธีดำเนินการขอพักการลงโทษให้นักโทษเด็ดขาดในเรือนจำและกรมราชทัณฑ์ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณาพักการลงโทษ อำนาจอนุมัติให้พักการลงโทษ เรือนไขในการพักการลงโทษและคุมประพฤติ ตลอดจนถึงการดูแลผู้ต้องขังภายหลังการปล่อยตัว เหล่านี้เป็นการสร้างระบบกฎหมายที่ดีและเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาและการบังคับใช้กฎหมายพักการลงโทษ มีการพัฒนาการพักการลงโทษให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

1.3 แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 มาตรา 32 (5)

พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 มาตรา 32 มีสาระสำคัญดังนี้ นักโทษเด็ดขาดคนใดแสดงให้เห็นความประพฤติดี มีความอดุสหาหะ ความก้าวหน้าในการศึกษาและทำางานเกิดผลดีหรือทำความชอบแก่ทางราชการเป็นพิเศษ อาจได้รับประโยชน์อย่างหนึ่งหรือหลายอย่างดังต่อไปนี้...

(5) พักการลงโทษ...²

(6) ลดวันต้องโทษจำคุก...³

แสดงให้เห็นว่า กฎหมายเปิดช่องให้เจ้าหน้าที่ใช้ดุลยพินิจในการเลือกใช้มาตรการพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษจำคุกก็ได้ เจ้าหน้าที่จึงเลือกใช้มาตรการลดวันต้องโทษจำคุกเป็นส่วนใหญ่ ส่งผลให้การพักการลงโทษถูกนำมาใช้น้อย ดังนั้น ควรแก้ไขให้มีบทบัญญัติดังกล่าวมีสภาพบังคับที่เด็ดขาด จำกัดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ในการให้ประโยชน์แก่นักโทษ โดยกำหนดชัดเจนว่าให้ใช้การพักการลงโทษเป็นอันดับแรกโดยแก้ไขเพิ่มเติมดังนี้

นักโทษเด็ดขาดคนใดแสดงให้เห็นความประพฤติดี มีความอดทน ความก้าวหน้าในการศึกษาและทำการทำงานเกิดผลดีหรือทำความชอบแก่ทางราชการเป็นพิเศษ อาจได้รับประโยชน์ตามลำดับดังต่อไปนี้...

(1) พักการลงโทษ...⁴

(2) ลดวันต้องโทษจำคุก...⁵

2. การกำหนดเงื่อนไขพักการลงโทษ

การกำหนดเงื่อนไขพักการลงโทษในประเทศไทยนั้นเป็นการกำหนดโดยผู้ที่ไม่ได้อยู่ใกล้ชิดกับนักโทษ ทำให้ไม่ทราบถึงสภาพที่แท้จริงของนักโทษแต่ละราย การกำหนดเงื่อนไขพักการลงโทษจึงไม่เป็นไปตามความเหมาะสมแก่ผู้ได้รับพักการลงโทษ ส่งผลให้การพักการลงโทษในประเทศไทยไม่ได้ผลดีเหมือนการพักการลงโทษในต่างประเทศ เพราะในต่างประเทศ คณะกรรมการพักการลงโทษมีอำนาจในการกำหนดเงื่อนไขในการพักการลงโทษให้แก่ผู้ได้รับพักการลงโทษ ซึ่งในสภาพความเป็นจริงแล้วนักโทษแต่ละรายมีสาเหตุในการกระทำความผิดที่แตกต่างกัน มีสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ที่แตกต่างกัน ดังนั้นควรมีการบัญญัติกฎหมายให้คณะกรรมการพักการลงโทษเป็นผู้มีอำนาจในการกำหนดเงื่อนไขในการพักการลงโทษ เพราะมีความใกล้ชิดกับนักโทษมาตั้งแต่แรกทำให้ทราบข้อมูลและวางแผนการปล่อยพักการลงโทษเพื่อความเหมาะสมแก่ผู้ได้รับพักการลงโทษแต่ละรายเท่าที่จำเป็น เพื่อลดความยุ่งยากในการปฏิบัติตามเงื่อนไขพักการลงโทษ การกำหนดเงื่อนไขพักการลงโทษควรมีความหลากหลายเพื่อสนับสนุนให้การพักการลงโทษบรรลุตามเป้าหมาย

¹ ดูระเบียบกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การพักการลงโทษ พ.ศ. 2496.

³ ดู พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2520 และพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2523, กฎกระทรวงฯ 4 ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2521), หนังสือกรมราชทัณฑ์ ที่ มท. 0905/ว. 149 ลงวันที่ 15 สิงหาคม 2521

⁴ ดู ระเบียบกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การพักการลงโทษ พ.ศ. 2496.

⁵ ดู พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2520 และพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2523, กฎกระทรวงฯ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2521), หนังสือกรมราชทัณฑ์ ที่ มท. 0905/ว. 149 ลงวันที่ 15 สิงหาคม 2521

เอกสารอ้างอิง

- กรมราชทัณฑ์. (2544). **รวมกฎหมายราชทัณฑ์ฉบับมาตรฐาน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ราชทัณฑ์ เรือนจำ คลองเปรม.
- คณิต ฒ นคร. (2546). **กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- คณิต ฒ นคร. (2543). **กฎหมายอาญาภาคทั่วไป**. สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- ธีระ เมฆกมล. (2523). **การพักการลงโทษแก่ผู้ต้องขังในประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นันทิ จิตสว่าง. (2548). **การเปรียบเทียบการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายราชทัณฑ์ของไทย**. เอกสารการสอน ชุดวิชาการกฎหมายเกี่ยวกับงานราชทัณฑ์ พิมพ์ครั้งที่ 7 หน่วยที่ 15 สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มณฑิรา ศิลปกร. (2534). **การพักการลงโทษ : ศึกษาเปรียบเทียบในระบบกฎหมาย** วิทยานิพนธ์ หลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิสัย พฤษะวัน. **คำอธิบายพระราชบัญญัติราชทัณฑ์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ทิพย์อักษร, 2534.
- Command of Her Majesty. (2004). **Cutting Crime, Delivering Justice [A Strategic Plan for Criminal justice2004-08]**. UK.: Stationery office.
- Geoffrey P. Alpert. (1980). **Legal rights of prisoners**. Beverly Hills: Sage.
- Joan Petersilia. (2003). **When Prisoners Come Home**. New York : Oxford.
- Nigel S. Rodley. (1999). **The Treatment of Prisoners under International Law**. 2nd ed. New York : Oxford.
- Akio Yamaguchi. (2000). **Institutional Treatment Profiles of Asia**. UNAFEI : Tokyo.
- The Penal Code of Japan. (1984). (EHS Law Bulltin Series EHS vol 2).
- United Nation. (1954). **Parole and Aftercare**. New York: United Nations, Department of Economic and Social Affairs.
- United Nation. (1958). **Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners and Related Recommendation**. New York: United Nations, Department of Economic and Social Affair.

